

וְכוֹלָא סְתִים. כְּמָא דְכְּתִיב, לְמַעַן תִּשְׁפִּילוּ אֶת
כָּל אֲשֶׁר תַּעֲשׂוּן. מֵאֵן דְּאִית לִיה לְבָא, יִסְתַּכַּל
וַיֵּדַע לְאַתְבָּא לְמֵאֲרִיָּה.

אָמַר לִיה ר' שְׁמַעוֹן, בְּאֵן אֶתֶר אֶתְגַּלְיָא
פּוֹרְקָנָא דִּישְׂרָאֵל בְּהַנִּי קָלְלוֹת. אָמַר,
אֲשַׁנַּח וְדִיִּיק, דְּוִכְתָּא בִּישָׂא מִכְּלָהוּ, תַּמָּן הוּי.
אֲשַׁנַּח וְדִיִּיק וְאֲשַׁכַּח, דְּכְתִיב, וְהָיוּ חֲזִיף
תְּלָאִים לָךְ מִנְּגִיד וּפְחֻדָּת לִילָה וַיּוֹמֵם
וְלֹא תֵאֲמִין בְּחֲזִיף. וְאֵף עַל גַּב דִּידְעֵי חֲבָרְיָא
זְמַן, אֵינּוֹן חַיִּים, תְּלוּיִן קַמָּן וְסַפִּיקָן. וְעִיקְרָא
אִיהוּ וַיִּצִּיבֵן מַלִּין.

כְּתִב פְּתָקָא לְעִידָן רַמְשָׂא, וְשׁוּיָה בְּפּוֹם
שְׁפָנִינָא, וְאֶזְלַת לְגַבִּיָּה דְרַבִּי יוֹסִי,
דְּהָוָה בְּדוֹכְתִּיָּה, וְעִינּוּי מַחְכָּאן. פִּיּוֹן דְּחֻמָּא
לָהּ, אָמַר, שְׁפָנִינָא. כְּמָא אֶת מְהִימְנָא מִכָּל
עוֹפָא דְשָׁמַיָא, קָרָא עָלֶיהָ, (בְּרַאשִׁית ח יא) וְתַבָּא
אֵלָיו הַיּוֹנָה לְעֵת עָרֵב וְהָיָה עָלֶיהָ זֵית טָרֶף
בְּפִיָּה.

נִטְרַל פְּתָקָא, וְעָאֵל לְגַבִּי חֲבָרְיָא, וְאַחֲמִי לִוֵּן.
וְסַחֲי לִוֵּן עוֹבְדָא, תְּוֹוָהוּ. בְּכָה רַבִּי יְהוּדָה
וְאָמַר, ווִי, אֵף עַל גַּב דְּלָא יִדְעִינָן לִיה, (קֹהֶלֶת
יא ג) מְקוֹם שְׁיִפּוֹל הָעֵץ שָׁם יְהוּא. אֶתֶר דְּבַר
יֹחָאִי תַמָּן, חֲבָרְיָא בְּהַדִּיָּה, וּמִתְעַרִּין מַגִּיָּה
וְאוֹלְפִין מַגִּיָּה.

וְכַבָּה נִפְשִׁיָּה דְּבַר יֹחָאִי, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
עָבִיד עַמִּיָּה נְסִין, וְאִיהוּ גְזִיר, וְקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא מְקַיִים. וְעֵתִיד לְמַהּוּי רִישָׁא
לְצַדִּיקָיָא, דִּיתְבִּי בְּגִנְתָּא דְעֵדָן. וַיִּקְבַּל אִפִּי
שְׁכִינְתָּא, וַיַּחֲמִי לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
וַיִּשְׁתַּעֲשַׁע עִם צַדִּיקָיָא, וַיִּימָא לְהוּ, (תְּהִלִּים צה ו)
בְּאוֹ נִשְׁתַּחֲוֶה וְנִכְרַעַה נִבְרָכָה לְפָנֵי ה' עוֹשֵׁנוּ.

כִּי יִנְצוּ אֲנָשִׁים (דְּבָרִים כה יא), אֵלִין מִיכָאֵל וְסַמָּאֵל. וְנִגְפּוּ אִשָּׁה הָרָה, דָּא

אֲשֶׁר תַּעֲשׂוּן. מִי שֵׁישׁ לוֹ לֵב,
יִסְתַּכַּל וַיֵּדַע לְשׁוּב לְרַבּוֹנוּ.

אָמַר לוֹ רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּאִיָּה מְקוֹם
הַתְּגַלְתָּה גְּאֻלַּת יִשְׂרָאֵל בְּקָלְלוֹת
הַלָּלוּ? אָמַר, הַשְּׁנֵחַ וְדִיִּיק, מְקוֹם
רַע מְכַלֵּם, שָׁם זֶה יִשְׁנֹו.

הַשְּׁנֵיחַ וְדִיִּיק, וּמִצָּא שְׁכִינּוֹב (שם
כח) וְהָיוּ חֲזִיף תְּלָאִים לָךְ מִנְּגִיד
וּפְחֻדָּת לִילָה וַיּוֹמֵם וְלֹא תֵאֲמִין
בְּחֲזִיף. וְאֵף עַל גַּב שְׁהַחֲבָרִים
יִוְדְעִים הַזְמַן, אוֹתָם חַיִּים תְּלוּיִים
לְפָנֵינוּ וּמִסְפָּקִים, וְזֵהוּ עֲקָר,
וְהַדְּבָרִים יִצִּיבִים.

כְּתִב פְּתָק לְעֵת עָרֵב, וְשָׁם אוֹתוֹ
בְּפִי הַיּוֹנָה, וְהִלְכָה אֵל רַבִּי יוֹסִי,
שְׁהִיָּה בְּמִקְוָמוֹ וְעִינּוּי מִצְפּוֹת.
פִּיּוֹן שְׂרָאָה אוֹתָהּ, אָמַר: יוֹנָה,
כְּמָה אֶת גְּאֻמְנָה מִכָּל עוֹף
הַשָּׁמַיִם. קָרָא עָלֶיהָ, (בְּרַאשִׁית ח)
וְתַבָּא אֵלָיו הַיּוֹנָה לְעֵת עָרֵב וְהָיָה
עָלֶיהָ זֵית טָרֶף בְּפִיָּה.

נִטְרַל הַפְּתָק, וְנִכְנַס לְחֲבָרִים
וְהִרְאָה לָהֶם, וְסַפֵּר לָהֶם הַמַּעֲשֶׂה.
תַּמָּהוּ. בְּכָה רַבִּי יְהוּדָה וְאָמַר:
ווי! אֵף עַל גַּב שְׁאִינְנוּ יוֹדְעִים
עָלֵינוּ - (קֹהֶלֶת יא) מְקוֹם שְׁיִפּוֹל הָעֵץ
שָׁם יְהוּא. הַמְּקוֹם שֶׁשָּׁם בַּר
יֹחָאִי, הַחֲבָרִים עָמוּ, וּמִתְעַזְזִירִים
מִמֶּנּוּ וְלִמְדִים מִמֶּנּוּ.

אֲשֶׁרִי נִפְשׁוּ שָׁל בַּר יֹחָאִי,
שְׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה עָמוֹ
נְסִים, וְהוּא גּוֹזֵר - וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא מְקַיֵּם, וְעֵתִיד לְהִיּוֹת רֹאשׁ
לְצַדִּיקִים שְׁיִוְשְׁבִים בְּגֵן עֵדֶן.
וַיִּקְבַּל פָּנֵי שְׁכִינָהּ, וַיִּרְאָה אֶת
הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וַיִּשְׁתַּעֲשַׁע עִם
הַצַּדִּיקִים, וַיֹּאמֶר לָהֶם: בְּאוֹ
נִשְׁתַּחֲוֶה וְנִכְרַעַה נִבְרָכָה לְפָנֵי ה'
עוֹשֵׁנוּ.

כִּי יִנְצוּ אֲנָשִׁים - אֵלֹו מִיכָאֵל
וְסַמָּאֵל. (שְׁמוֹת כה) וְנִגְפּוּ אִשָּׁה הָרָה

כִּי יִנְצוּ אֲנָשִׁים (דְּבָרִים כה יא), אֵלִין מִיכָאֵל וְסַמָּאֵל. וְנִגְפּוּ אִשָּׁה הָרָה, דָּא

- זו כנסת ישראל ויצאו ילדיה
- בגלות. ענוש יענש - זה סמאל.
כאשר ישית עליו בעל האשה -
זה הקדוש ברוך הוא.

יוסף, משלו נתנו לו. הפה שלא
נשק לעברה - (בראשית מא מ) ועל פיך
ישק כל עמי. וסוד הדבר, ממנו
נזון כל העולם, וממנו פורחות
הנשמות לכל.

הצואר שלא הרפין לעברה -
וישם רכד הזהב על צוארו. וסוד
הדבר, שש דרגות שהן למעלה
ממנו, וכלם משפיעים לו שפע
טוב מהעתיק הקדוש.

וזהו סוד של זה"ב, שהיא ארבע
עשרה של כל אחת ואחת מאותן
שבע דרגות, כלול מרחמים ודין.
וזהו סוד שאמרו בעלי המשנה,
ספה שהיא גבוהה למעלה
מעשרים אמה - פסולה. משום
שכל אחד ואחד כלול מרחמים
ודין, ואם היא למטה מעשרה -
פסולה, משום שאינה כלולה
מרחמים ודין.

הגוף שלא הרפין לעברה - (שם)
וילבש אתו בגדי שש. הינו סוד
של ו'ו של השם הקדוש. הרגלים
שלא הלכו לדבר עברה - וירכב
אתו במרכבת המשנה. משום
שיש מרכבה עליונה ומרכבה
תחתונה, ויוסף זכה לשתייהן,
משום ששמר על הברית הקדוש.
שבת, ש' בת. בזמן שיתחברו
שלושת האבות עם המלכות,
שהיא ב"ת, תקרא שבת.

ויטע אשל בבאר שבע. הקצוץ
שקצץ אדם הראשון, תקנו
אברהם, והוא בבאר שבע, שהיא
המלכות. וז"ה אש"ל, צבעי
מדות, שהם חג"ת "אדם" שחר
"לבן, המשיך לה מהם, בסוד
(בראשית כט) שלשה עשרי צאן
רבצים עליה.

כנסת ישראל ויצאו ילדיה בגלות. ענוש יענש,
דא סמאל"ל. כאשר ישית עליו בעל האשה,
דא קודשא בריך הוא.

יוסף, מדיליה יהבו ליה. פומא דלא נשק
לעברה, (בראשית מא מ) ועל פיך ישק כל
עמי. ורזא דמלה, מניה אתון כל עלמא, ומניה
פרחין נשמתין לכולא.

הצואר שלא הרפין לעברה, (שם מא מב) וישם
רכד הזהב על צוארו. ורזא דמלה,
שית דרגין דאינון לעילא מניה, וכולהו נגדין
ליה נגידו טבא מעתיקא קדישא.

ודא הוא רזא דזה"ב דאיהו ארביסר דכל חדא
וחדא, מאינון שבעה דרגין, כלילא
מרחמי ודינא. ודא הוא רזא, דאמרו מארי
מתניתין, סופה שהיא גבוהה למעלה מעשרים
אמה פסולה. בגין דכל חדא וחדא, כלילא
מרחמי ודינא, ואם היא לתתא מעשרה
פסולה, בגין (דף עד ע"א) דלאו איהי כלילא
מרחמי ודינא.

הגוף שלא הרפין לעברה, (שם) וילבש אתו
בגדי שש. היינו רזא דו"ו דשמא
קדישא. הרגלים שלא הלכו לדבר עברה, (שם)
פסוק מג) וירכב אתו במרכבת המשנה. בגין דאית
רתיכא עילאה, ורתיכא תתאה, ויוסף זכי
לתרווייהו, בגין דנטר ברית קיימא קדישא.
שבת, ש' בת. בזמן שיתחברו שלשה אבות
עם המלכות, שהיא ב"ת, תקרא שבת.

ויטע אשל בבאר שבע (שם כא לג), הקיצוץ שקצץ
אדם הראשון, תקנו אברהם, והוא בבאר
שבע, שהיא המלכות. ד"א אש"ל, גווי
מדות, שהם חג"ת "אדום" שחור "לבן
המשיך לה מהם, בסוד (שם כט ב) שלשה עשרי
צאן רובצים עליה.

יַעֲקֹב שִׁמֵּשׁ בְּבֵית שֵׁם וְעֵבֶר, אַרְבַּעַה עָשָׂר שָׁנָה. לְתַקוֹן יוֹבֵל וּשְׁמֻטָּה, שֶׁהֵם לֹאֵה וְרַחֵל.

הָא חֲזִי, בְּשַׁעֲתָא דְאַפִּיק קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל מֵאַרְעָא דְמִצְרַיִם, אַפִּיק לֹון בְּרָזָא דְשִׁמְא דְמ"ב אֲתוּוֹן, כְּגוּוֹנָא דְבָרָא בִיה שְׁמִיא וְאַרְעָא.

וּבְגִין דָּא, כַּד נִפְקוּ יִשְׂרָאֵל מֵאַרְעָא דְמִצְרַיִם, נָטְלוּ תְּרִיסַר מִטְלָנִין, עַד דְּמָטוּ לְטוּרָא דְסִינִי. הָדָא הוּא דְכָתִיב, (שְׁמוֹת י"ט א) בְּיוֹם הַזֶּה בָּאוּ מִדְבַּר סִינִי. וּבְעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְתַלְתִּין מִטְלָנִין אוֹחֲרָנִין, דְלָהוּ אֲזִלִּין יְתֵהוּן בְּתַלְתָּא יוֹמִין. הָדָא הוּא דְכָתִיב, (בְּמִדְבָר י"ג) וַיִּסְעוּ מֵהַר ה' דֶּרֶךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים. עֲשָׂרָה מִטְלָנִין בְּכָל יוֹמָא.

וּבְגִין דְחָבוּ, גָּרְמוּ דְלָהוּ נְטָלִין יְתֵהוּן בְּתַלְיִסַר קַדְמָאִין. וּבְגִין דָּא לֹא עָלוּ לְאַרְעָא, עַד דְּנָטְלוּ תַלְתִּין מִטְלָנִין אוֹחֲרָנִין, וְאַשְׁתַּלִּים רָזָא דְשִׁמְא דְמ"ב אֲתוּוֹן, כְּגוּוֹנָא דְעוֹבְדָא דְבָרָא שִׁית.

וּמִפְּרִי הָעֵץ אֲשֶׁר בְּתוֹךְ הַגֵּן (בראשית ג' ג), דָּא הוּא אֲתַר דְּרוּחִיהוּן דְּבָנִי נָשָׂא גְנִיזִין. וְדָא הוּא אֲתַר דְּאִיקָרִי אוֹצַר הַנְּשָׁמוֹת. וְהוּא גְבִיָּה דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאַמַּר לֹון, לֹא תִשְׁתַּדְּלוּן לְמַגְדַּע, הָאִיךְ רוּחִיהוּן מִתְפָּרְשִׁין מְזוּוּגָא דִיקָרָא דִילִי.

וְעַל דָּא תְּנִינָן (ויקרא יב ב) אִשָּׁה כִּי תִזְרִיעַ (וְיִלְדָה וְכָר כְּתִיב, וְלֹא כָלִיל) דְּכָר וְנוֹקְבָא כְּפֻום אוֹרְחוּי דְעֵלְמָא, דְלֹא מִתְחַבְּרָאן כְּמָה דְנִפְקוּ מְלַעֲיָלָא זוגות זוגות.

בְּגִין, דְּאָדָם קַדְמָאָה וְזוּגָא דִילִיה, חָבוּ קָמִיה דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְעַל דָּא, מִתְפָּרְשִׁין כַּד נִפְקִין מְלַעֲיָלָא. עַד דִּיהָא

יַעֲקֹב שִׁמֵּשׁ בְּבֵית שֵׁם וְעֵבֶר אַרְבַּעַה עָשָׂר שָׁנָה, לְתַקוֹן יוֹבֵל וּשְׁמֻטָּה, שֶׁהֵם לֹאֵה וְרַחֵל.

בֹּא וְרֹאֵה, בְּשַׁעֲתָא שְׁהוּצִיא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת יִשְׂרָאֵל מֵאַרְץ מִצְרַיִם, הוּצִיאֲם בְּסוּד הַשֵּׁם שֶׁל אַרְבָּעִים וּשְׁתַּיִם אוֹתִיּוֹת, כְּמוֹ שֶׁבָּרָא בּוֹ שְׁמִים וְאַרְץ.

וּמִשּׁוֹם זֶה, כְּשִׁנְאוּ יִשְׂרָאֵל מֵאַרְץ מִצְרַיִם, נָסְעוּ שְׁנַיִם עָשָׂר מִסְעוֹת עַד שֶׁהִגִּיעוּ לְהַר סִינִי. זֶהוּ שְׁפָתוֹב בְּיוֹם הַזֶּה בָּאוּ מִדְבַּר סִינִי. וְרָצָה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁשִׁלְשִׁים מִסְעוֹת אַחֲרִים, שִׁיְהִיו הוֹלְכִים אוֹתָם בְּשִׁלְשָׁה יָמִים. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (בְּמִדְבָר י' ו') וַיִּסְעוּ מֵהַר ה' דֶּרֶךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים. עֲשָׂרָה מִסְעוֹת בְּכָל יוֹם.

וּמִשּׁוֹם שְׁחֻטָּאוּ, גָּרְמוּ שִׁיְהִיו נוֹסְעִים אוֹתָם בְּשִׁלְשָׁה עָשָׂר הָרָאוֹנוֹיִם, וּמִשּׁוֹם זֶה לֹא נִכְנְסוּ לְאַרְץ, עַד שֶׁנָּסְעוּ שְׁלֹשִׁים מִסְעוֹת אַחֲרִים, וְהִשְׁתַּלֵּם סוּד הַשֵּׁם שֶׁל אַרְבָּעִים וּשְׁתַּיִם אוֹתִיּוֹת, כְּמוֹ שֶׁמַּעֲשֶׂה בְּרָאשִׁית.

וּמִפְּרִי הָעֵץ אֲשֶׁר בְּתוֹךְ הַגֵּן (בראשית ג' ג) - זֶהוּ מְקוֹם שְׁרוּחוֹת בְּנֵי הָאָדָם גְּנוּזוֹת, וְזֶה הַמְּקוֹם שֶׁנִּקְרָא אוֹצַר הַנְּשָׁמוֹת. וְהוּא אֲצֵל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְאַמַּר לָהֶם: אַל תִּשְׁתַּדְּלוּ לְדַעַת אִיךְ הַרוּחוֹת נִפְרְדוֹת מִהֲוִיג הַנִּכְבָּד שְׁלִי.

וְעַל זֶה שְׁנִינּוּ, (ויקרא יב) אִשָּׁה כִּי תִזְרִיעַ (וְיִלְדָה זָכָר וְיִלְדָה זָכָר וְיִלְדָה זָכָר וְיִלְדָה זָכָר) וְנִקְבָּה כְּפִי דְרָכֵי הָעוֹלָם, שְׁאִין מִתְחַבְּרִים כְּמוֹ שִׁנְאוּ מְלַמְעֵלָה זוגות זוגות.

מִשּׁוֹם שֶׁאָדָם הָרָאוֹשׁוֹן וְזוּוּגוּ חֻטְאוּ לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְעַל כֵּן נִפְרְדִּים כְּשִׁנְאוּ אִים

בְּגִין, דְּאָדָם קַדְמָאָה וְזוּגָא דִילִיה, חָבוּ קָמִיה דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְעַל דָּא, מִתְפָּרְשִׁין כַּד נִפְקִין מְלַעֲיָלָא. עַד דִּיהָא

מלמעלה, עד שיהי רצון מלפני הקדוש ברוך הוא. אם אדם זכה - נותן לו זוג, ואם לא - מפרידים אותה ממנו, ונותן לו אחרים, ומולידים בנים שאינם פראוי. ועל זה כתוב (בראשית ו) לא ידון רוחי באדם לעולם. מה זה רוחי? הנה צריך להיות רוחו? אלא שתי רוחות הן, שיוצאות זוגות, לא ידונו באחת. ועל זה כתוב וילדה זכר, ולא כולל זכר ונקבה, כפי דרכי העולם, שהם גרמו.

שיר השירים מדרש הנעלם

רבי רחומאי פתח, (ישעיה יא) ונחה עליו רוח ה' רוח חכמה ובינה רוח עצה וגבורה רוח דעת ויראת ה'. הנה כאן ארבע רוחות, ולא זכה בהם אדם, זולתי מלך המשיח בלבד.

והרי כתוב (יחזקאל לו) מארבע רוחות באי הרוח! לא כתוב ארבע, אלא מארבע רוחות. זהו רוח שלם.

אמר לו, היאך? אמר לו, זה הבא מתוך אהבת נשיקה. היאך נשיקה מאהבה אינו אלא בפה, ומתחברות רוח ברוח, וכל אחד מהם כלול משהי רוחות - רוח ורוח חבור. נמצאו שניהם בארבע רוחות. וכל שכן הזכר והנקבה בהתחברם, שם ארבע רוחות יחד. והבן הבא מהם זהו רוח הבאה מארבע רוחות, כמו שנאמר, מארבע רוחות באי הרוח, וזהו רוח שלם.

רבי ברכיה אמר, יושב הייתי על שערי רומי רבתי, וראיתי איש אחד שהיה בא. יצאתי אליו, הכנסתיהו לתוך ביתי, בדקתי אותו במקרא, במשנה, בתוספתא ובהגדה, ולא מצאתי בו. נזפתי בו, ולא השיב לי דבר.

רענא קמי קודשא בריך הוא. אי זכה בר נש, יתבין ליה זוגיה, ואי לא, מפרשין לה מניה, ויתבין לה אחרא, ומולידין בניה דלא פדקא יאות.

ועל דא כתיב, (בראשית ו ג) לא ידון רוחי באדם לעולם. מאי רוחי, רוחו מפעי ליה. אלא אינון תרין רוחי, דנפקי זוגות, לא ידונון פחדא. ועל דא כתיב, וילדה זכר ולא כליל דכר ונקבא, כפום אורחי דעלמא. דאינון גרמו.

שיר השירים - מדרש הנעלם

רבי רחומאי פתח, (ישעיה יא ב) ונחה עליו רוח ה' רוח חכמה ובינה רוח עצה וגבורה רוח דעת ויראת ה', הא הקא ארבע רוחות, ולא זכה בהם אדם, זולתי מלך המשיח בלבד. והכתיב (יחזקאל לו ט) מארבע רוחות באי הרוח. ארבע לא כתיב, אלא מארבע רוחות. זהו רוח שלם.

אמר ליה היאך. אמר ליה, זה הבא מתוך אהבת נשיקה. היאך נשיקה מאהבה אינו אלא בפה, ומתחברן רוח ברוח, וכל אחד מהם כלול משהי רוחות, רוח ורוח חבור, נמצאו שניהם בארבע רוחות. וכל שכן הזכר והנקבה בהתחברם, שם ארבע רוחות יחד. והבן הבא מהם, זהו רוח הבא מארבע רוחות. כמה דאת אמר, מארבע רוחות באי הרוח, וזהו רוח שלם.

רבי ברכיה אמר, יתיב הויןא על פילי דרומי רבתא, וחמינא חד בר נש דהיה אתי. נפקנא לגביה, אעילנא ליה בגו ביתאי. בדיקנא ליה, במקרא במשנה בתוספתא ובהגדה, ולא אשכחנא ביה. נזיפנא ביה, ולא

אָתִיב לִי מִיָּדִי. אֲפִיל גְּרָמִיָּה אַחֲרֵי דָּשָׁא, וְדַמָּךְ. אֲמִינָא, הוּא וְכַלְפָּא יִיכְלוּן פְּתָדָא.

דְּהָבִי אָמַר רַבִּי מְנוּמִי סָבֵא דְּגוּשׁ חֲלָבָא, מַהוּ (ישעיה נז יא) וְהַפְּלָבִים עָזִי נֶפֶשׁ לֹא יִדְעוּ שְׂבָעָה וְהִמָּה רַעִים וְגו'. לֹא יִדְעוּ שְׂבָעָה, אֱלֹהֵי עַמִּי הָאָרֶץ, שֶׁהֵם עָזִי פָּנִים כְּפֹלֶב, עָזִי נֶפֶשׁ בְּכָלָא. מֵאִי טַעְמָא. מִפְּנֵי שְׁלֹא יִדְעוּ הַבֵּין. דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֹא אֲשָׁרִי קְדוּשָׁתִּיה בְּגוּוֹיָהּ, וְעַל דָּא אֵינוֹן עָזִי נֶפֶשׁ. וּבְגִין כֶּף הוּא וְכַלְפָּא יִיכְלוּן פְּתָדָא.

כִּד אֵיתְעַר, קָם וּקְרִיב לְגַבֵּי פְתוּרָא, מֵאִיךְ רִישׁוֹי וְלֹא אָמַר מִיָּדִי. חֲמִינָא וְאַסְתַּכְלָנָא בְּעִינָיו, דְּחִיִּיכָן. אָמַר לִי, וְדָאִי מֵאוּרְחוּי דְּמָרְךָ (דף עד ע"ב) אֲתִרְחַקְתָּ, דְּהוּא תַקִּין פְּתוּרָא עַד דְּלֹא יִיְתִי אָדָם, וְעַד דְּלֹא יִפְקוּד לִיָּה, וְיִבְדּוּק לִיָּה. אִי תוֹסִיף לְמַהֲךְ בְּאוּרְחָא דָּא, לֹא יִתְקַיֵּמוֹן לֶךְ בְּנִין. מִיָּד אֲהַדֵּר וְאָמַר, יִיחֹן לֶךְ, וְיִתְקַיֵּמוֹן לֶךְ.

אֲמִינָא לִיָּה אֲמַאי אֲהַדְרַת מְלָה וְאַתְנַחְמַתָּ. אָמַר לִי, אָסוּר לִיָּה לְבַר נֶשׁ לְמִילֵיט גְּרָמִיָּה וְכָל שֶׁכֶן אַחֲרָא, בְּגִין דְּקַלְלַת חֲכָם אֲפִילוּ עַל תְּנַאי יִתְקַיֵּים. אֲמִינָא, הָכִי הוּא וְדָאִי, דְּכָתִיב (בראשית לא לב) עִם אֲשֶׁר תִּמְצָא אֶת אֱלֹהֶיךָ לֹא יִחִיָּה, וְאַתְקַיֵּים. וְאַנְתָּ בְּדִיקָנָא בְּךָ, וּלְוֹוֹטְךָ לָאוּ כְלוּם.

פְּתַח וְאָמַר, (שמות לב לב) וְעַתָּה אִם תִּשָּׂא חֲטָאתֶם וְאִם אֵין מַחְנֵי נָא מִסְפָּרְךָ אֲשֶׁר כְּתִבְתָּ. קָלָא דָּא עַל תְּנַאי, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מַחִיל לְחוּבִיָּהוֹן בְּגִינִיָּה דְּמֹשֶׁה, וְאַף עַל פִּי כֶּן אֲתַמְחִי מִפְּרִשְׁתָּא מַעֲלִייתָא בְּאוּרִייתָא, בְּפִיקוּדָא דְּעוּבָדָא דְּמִשְׁכָּנָא, וְאִיָּהּ פְּרִשְׁתָּא וְאַתָּה תַּצְוֶה. דְּהוּא לִיָּה לְמִיכְתָּב שְׁמִיָּה דְּמֹשֶׁה בְּכָל מְלָה וּמְלָה, וּבְכָל פִּיקוּדָא וּפִיקוּדָא דְּתַמָּן, וְאַתְמַחִי מִכָּל הֵהִיא

הַפִּיל עֲצָמוֹ אַחֲרֵי הַדֶּלֶת, וְנִרְדָּם. אָמַרְתִּי, הוּא וְהַפְּלָב יֹאכְלוּ יַחַד. שְׂכַךְ אָמַר רַבִּי מְנוּמִי הִזְקֵן שֶׁל גוֹשׁ חֲלָב, מַהוּ (ישעיה נז) וְהַפְּלָבִים עָזִי נֶפֶשׁ לֹא יִדְעוּ שְׂבָעָה וְהִמָּה רַעִים וְגו'. לֹא יִדְעוּ שְׂבָעָה - אֱלֹהֵי עַמִּי הָאָרֶץ, שֶׁהֵם עָזִי פָּנִים כְּפֹלֶב, עָזִי נֶפֶשׁ בְּכָלָא. מֵאִי טַעְמָא? מִפְּנֵי שְׁלֹא יִדְעוּ הַבֵּין. שְׁאִין הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְשַׁרְה קְדוּשָׁתוֹ בְּתוֹכָם, וְעַל זֶה הֵם עָזִי נֶפֶשׁ, וּמִשּׁוּם כֶּף הוּא וְהַפְּלָב יֹאכְלוּ יַחַד.

כְּשֶׁהִתְעוֹרֵר, קָם וְקָרַב לִשְׁלֹחַן, הִנֵּמִיךְ רָאשׁוֹ וְלֹא אָמַר דְּבַר. רֵאִיתִי וְהִסְתַּכְלַתִּי בְּעִינָיו שְׂצוּחֻקוֹת. אָמַר לִי: וְדָאִי מִדְּרָכֵי רַבּוֹנֶךָ הִתְרַחַקְתָּ, שֶׁהוּא תַקִּין שְׁלֹחַן טָרֵם יְבֵא אָדָם, וְטָרֵם שְׂצוּהָ אוֹתוֹ וְיִבְדֹּק אוֹתוֹ. אִם תוֹסִיף לְלַכֵּת בְּדֶרֶךְ הַזֶּה, לֹא יִתְקַיֵּמוּ לֶךְ בְּנִים. מִיָּד חֲזַר וְאָמַר: יִחִי לֶךְ, וְיִתְקַיֵּמוּ לֶךְ.

אָמַרְתִּי לוֹ: לְמָה חֲזַרְתָּ בְּדַבָּר וְהִתְנַחַמְתָּ? אָמַר לִי: אָסוּר לְאָדָם לְקַלֵּל עֲצָמוֹ, כָּל שֶׁכֶן אַחֵר, מִשּׁוּם שְׁקַלְלַת חֲכָם אֲפִילוּ עַל תְּנַאי מִתְקַיֵּם. אָמַרְתִּי: כֵּן הוּא וְדָאִי, שְׂכָתוֹב (בראשית לא) עִם אֲשֶׁר תִּמְצָא אֶת אֱלֹהֶיךָ לֹא יִחִיָּה, וְהִתְקַיֵּים. וְאַנִּי בְּדַקְתִּי כֶּף, וְקַלְלוֹתֶיךָ אֵינוֹן כְּלוּם.

פְּתַח וְאָמַר, (שמות לב לב) וְעַתָּה אִם תִּשָּׂא חֲטָאתֶם וְאִם אֵין מַחְנֵי נָא מִסְפָּרְךָ אֲשֶׁר כְּתִבְתָּ. קָלָא זֶה עַל תְּנַאי, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מַחִיל לְחַטְאֵיהֶם בְּשִׁבִּיל מֹשֶׁה, וְאַף עַל פִּי כֶּן נִמְחָה מִפְּרִשְׁתָּא מַעֲלָה בְּתוֹרָה, בְּמַצְוָה שֶׁל מַעֲשֶׂה הַמִּשְׁכָּן, וְהִיא פְּרִשְׁתָּא וְאַתָּה תַּצְוֶה. שְׁהִיָּה לוֹ לְכַתֵּב שְׁמוֹ שֶׁל מֹשֶׁה בְּכָל דְּבַר וְדְבַר, וּבְכָל מַצְוָה

בְּכָל מְלָה וּמְלָה, וּבְכָל פִּיקוּדָא וּפִיקוּדָא דְּתַמָּן, וְאַתְמַחִי מִכָּל הֵהִיא